

Nõuete täitmisega seotud küsimused

*Kuidas saavad
ettevõtjad parendada ELi
konkurentsieeskirjade järgimist*

Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele

Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele
või on need kõned tasulised.

Kaane fotot on kasutatud www.shutterstock.com litsentsi alusel.

Luksemburg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-79-22096-8

doi:10.2763/61325

© Euroopa Liit, 2012

Teksti reprodutseerimine on lubatud juhul, kui on viidatud allikale.

Käesolevas väljaandes sisalduva kunstilise materjali reprodutseerimine on keelatud.

Eessõna

Joaquín Almunia Euroopa Komisjoni asepresident ja konkurentsivolinik

Euroopa Liit on vaba konkurentsi põhimõtetele rajatud avatud turumajandusega piirkond. Liit tugineb suurel määral turumehhanismidele, nõudluse ja pakkumise vahekorrale.

Konkurents suurendab stiimulit olla innovatiivne, tegeleda uute paljulubavate valdkondadega, pakkuda paremaid teenuseid ja suuremat valikut madalama hinnaga. Pidev püüd tegevust tõhustada ja olukorda parendada ei ole pelgalt konkurentsi toimimise tulemus – see ongi konkurents. Kui ettevõtjad – väikesed, keskmise suurusega või suured – keskenduvad sellele, et

muutuda võimalikult tõhusaks, mitte aga lihtsalt ellujäämisele muude (ebaseaduslike) meetodite abil, kasvab nende konkurentsivõime olenemata sellest, kas nad tegutsevad kodumaal, Euroopas või maailmaturul.

Kui konkurentsi nähakse avatud võistlusena, siis miks peaksid kehtima ranged konkurentsieeskirjad? Just nimelt seepärast, et konkurentsi tuleb kaitsta. Kui ei oleks mingeid reegleid, võiks turul toimuva kontrollimatu tegevuse tulemuseks olla konkurentsi moonutamine või isegi selle kõrvaldamine. Seetõttu on vaja õigusaktide kogumikke, millega ennetatakse ettevõtjatevahelist kokkumängu või turuvõimu ülemäära kasutamist, ning neid tuleb tarbijate kaitsmiseks järgida.

ELis ja selle liikmesriikides on sellised eeskirjad olemas. Neid kohaldatakse nii suurte kui ka väikeste ettevõtjate suhtes, kes müüvad tarbijatele või (ettevõtjatest) vahendajatele. Samuti kohaldatakse neid ostjate suhtes, näiteks kui nad tegutsevad ühiselt, et oma ühist turuvõimu ära kasutada.

Te võite ju mõelda, et aeg on raha – ja nii see kindlasti ongi. Kuid esitage endale lihtsalt järgmised küsimused:

- kas ma juhin ettevõtet, mis tegeleb äritegevusega ELis?
- kas ma töötan ettevõttes, mis tegeleb äritegevusega ELis?

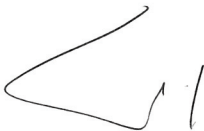
Kui Teie vastus ükskõik kummale küsimusele on jaatav, siis on käesolev brošüür Teie igapäevase tööga otseselt seotud.

Kuigi ELis on konkurentsimoonutuste ärahoidmine raske, on ettevõtjatel (või juriidilises kõnepruugis äriühingutel) põhiline roll, kui me püüdleme tõelise tõhusa konkurentsi saavutamise poole kogu ELis. See kehtib nii Euroopa või maailmaturul tegutsevate suuremate ettevõtjate kui ka väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad vaid mõnes liikmesriigis või oma riigi piires.

Brošüüri eesmärk on aidata ettevõtjatel hoiduda probleemidest ja tagada ELi konkurentsieeskirjade järgimine. Selles esitatakse kokkuvõtval kujul peamised eeskirjad, mida ettevõtjad peavad järgima, sealhulgas õigusnormide eiramisega kaasnevad ohud, ning tuuakse välja praktilised sammud, mida võib astuda nende eeskirjade järgimiseks. Ma loodan, et brošüür aitab kõikidel ettevõtjatel, eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel paremini mõista, mis on kaalul ja kuidas nad saaksid ära hoida selle, et nende töötajad ei ületaks lubatud piire.

Vaadake seda brošüüri kui liikluseeskirja enne puhkuste perioodi. Te teate, et liikluseeskiri on kehtestatud Teie endi huvides. Te olete teadlik riskidest, mis kaasnevad, kui Te seate ennast ja teisi ohtu, sõites liiga kiiresti või lipsates läbi punase tule alt. Sellest olenemata on alati olemas kiusatus eirata kiirusepiiranguid või muid liiklusmärke. See kokkuvõtlik brošüür on justkui konkurentsi kiirteel liiklemist reguleeriv liikluseeskiri, mis aitab Teil järgida kohaldatavaid eeskirju.

Ma soovin Teile edu Teie ärilistes ettevõtmistes. Ohutut sõitu!

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script that appears to be the initials 'LW'.

Sisukord

Eessõna.....	3
1. Konkurentsieeskirjade järgimine Euroopas on ettevõtja ülesanne.....	7
1.1. Üldine kohustus järgida eeskirju	7
1.2. Eeskirjade järgimisest saadav kasu.....	7
1.3. Tõhusus on edukuse ainus näitaja	8
2. Eeskirjade mittejärgimisega kaasnevad kulud ettevõtja jaoks.....	8
2.1. Ettevõtjate suhtes kohaldatavad trahvid.....	8
2.2. Üksikisikutele määratavad karistused	10
2.3. Ebaseaduslikud kokkulepped on tühised ja nendega võib kaasneda kahjunõue ...	10
2.4. Halb meediakajastus ja muud õigusrikkujatele kaasnevad tagajärjed.....	10
3. ELi konkurentsieeskirjade järgimine	
Kas Te olete kindel, et risk on maandatud?	11
3.1. ELi konkurentsieeskirjad on vahetult kohaldatavad Teie ettevõtte suhtes	11
Ebaseaduslikud kontaktid ja kokkulepped ettevõtjate vahel.....	11
Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine.....	12
Kuidas on lood väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega?.....	13
3.2. Riigi ametiasutuste tegevus	13
Täitetegevus ebaseadusliku tegevuse puhul.....	13
Eeskirjade täiendav selgitamine	13
4. Kuidas saab Teie ettevõtte tagada eeskirjade järgimise?.....	14
4.1. Selge strateegia	14
Üldise riski ja sellega kokkupuutumise võimaluse kindlakstegemine	14
Strateegia täpsustamine	14
Eeskirjade järgimise strateegia nähtav ja pidev täitmine kõrgema juhtkonna poolt	15
4.2. Töötajate ametlikud kinnitused ning eeskirjade järgimise arvessevõtmine töötajate hindamisel.....	15
Nõuetekohased sisemised aruandlusmehhanismid	15

4.3. Pidev ajakohastamine, kontaktpunktid nõu saamiseks ja koolitus.....	16
4.4. Järelevalve/auditeerimine	16
4.5. Kas eeskirjade täielikku järgimist ei suudetud strateegiaga tagada? Strateegia võib siiski aidata vähendada riski!.....	17
Rikkumise lõpetamine võimalikult varajases etapis.....	17
Koostöö leebema kohtlemise programmi raames ja kokkulepete sõlmimise menetlus: kartelli tegevusest tuleneva kahju piiramine	17
4.6. Komisjon tervitab eeskirjade järgimiseks ettevõtjate tehtavaid jõupingutusi	18
5. Kust leida täiendavat asjakohast teavet?.....	20
Lõpumärkused.....	20

1. Konkurentsieeskirjade järgimine Euroopas on ettevõtja ülesanne

ELi konkurentsieeskirjad puudutavad kõiki, kes tegelevad äritegevusega ELis, sest neid eeskirju kohaldatakse vahetult kõikide ELis tegutsevate ettevõtjate suhtes. See tähendab mitte ainult juhte, kes peavad langetama otsuseid oma ettevõtete huvides, vaid ka töötajaid, kes vajavad suuniseid selle kohta, kuidas neid otsuseid ellu viia. Ettevõtjatele, kelle turukäitumine ei vasta ELi konkurentsieeskirjadele, võidakse määrata suuri trahve ja nad võivad silmitsi seista muude negatiivsete tagajärgedega.

Kuigi ELi konkurentsieeskirjade kohaselt ei karistata üksikisikuid, võivad valed valikud mõjuda halvasti nende karjäärile ja töökohale ning ohtu võib sattuda isegi ettevõtte tegevuse jätkumine. Mõnes liikmesriigis võib konkurentsivastase käitumise tulemusel määrata asjasse kaasatud üksikisikutele karistuse (sealhulgas võimaliku vangistuse) ning seda võib teha paralleelselt ettevõtjate suhtes rahatrahvide kehtestamisega.

1.1. Üldine kohustus järgida eeskirju

Nagu mis tahes muus valdkonnas, vastutavad õigusnormide järgimise eest ennekõike need, kelle suhtes neid norme kohaldatakse. Ettevõtjate suhtes kohaldatavad ELi konkurentsieeskirjad on igapäevase äritegevuse juurde kuuluv paratamatus, millega tuleb arvestada, sest õigusnormide mittetundmine ei vabasta ettevõtjaid nende normide rikkumisega kaasnevatest tagajärgedest.

Kuigi on selge, et ettevõtjatel lasub kohustus eeskirju järgida, on neil suures osas õigus ise otsustada, kuidas seda teha. See on igati loomulik, kui arvestada, et ettevõtjad on väga erinevad suuruse, nõu küsimiseks kasutatavate vahendite, tegevusvaldkonna ja ELi konkurentsieeskirjade rikkumistes osalemise riski poolest. On ütlematagi selge, et eeskirjade tõhusa järgimise eeltingimus on alati nende eeskirjade tundmine.

1.2. Eeskirjade järgimisest saadav kasu

Üks oluline põhjus, miks ettevõtja peaks konkurentsieeskirju järgima – lisaks sellele, et seda peetakse eetiliseks –, on eeskirjade mittejärgimisega seotud tõenäoliselt suured kulud. Kuid eeskirjade järgimisele võib läheneda ka positiivselt ja tegelikult peakski seda tegema.

Õigusnormide ja ärieetika järgimiseks koostatud aktiivne ja toetav strateegia võib kindlasti parendada ettevõtja mainet ja tõsta tema atraktiivsust reklaami ja värbamistegevuse eesmärgil samamoodi, nagu seda teeks sõnaselge keskkonna- või perekonnasõbralik tegevuskava. Selline strateegia võib aidata suurendada töötajate rahulolu tööga ning aidata kaasa ettevõttesise konstruktiivse kuuluvustunde ja isegi uhkuse tekkimisele. Töötajad, kes on teadlikud sellest, milline on ebaseaduslik käitumine, on valksamad ka konkurentide või teiste äripartnerite õigusrikkumiste suhtes.

Teie ettevõtte saab rohkem ära teha võrdsete võimaluste tagamiseks, juhtides konkurentsiasutuste tähelepanu võimalikule eeskirjade rikkumisele. Esiteks Te võite teavitada komisjoni¹ või riigi konkurentsiasutust² mis tahes rikkumiskahtlusest, mida Te märkate. Teiseks võib Teie ettevõtte taotleda kaitset trahvide eest ja/ või trahvide vähendamist, kui ta on osalenud rikkumises. Peale selle võib Teie ettevõtte esitada kaebuse, kui ta on langenud teiste ettevõtjate toime pandud rikkumise ohvriks³.

1.3. Tõhusus on edukuse ainus näitaja

Kõik ettevõtja püüdlused tagada ELi konkurentsieskirjade järgimine on kiiduväärt. Lõpp-

kokkuvõttes on siiski oluline, et eeskirju tõesti ka järgitakse. Kui ettevõtjad võtavad praktilisi meetmeid eeskirjade järgimise tagamiseks, peaksid nad meeles pidama, et nende jõupingutusi hinnatakse tulemuste põhjal, st neid ettevõtjaid hinnatakse selle põhjal, kui edukad nad on rikkumiste vältimisel. Ettevõtjad ei jõua kaugele, kui kiitlevad silmakirjalikult eeskirjade järgimiseks tehtavate abstraktsete või formaalsete jõupingutustega. Mis tahes usaldusväärne konkurentsieskirjade järgimise programm peab tuginema kindlale alusele, milleks on juhtkonna pühendumus, ning seda peab toetama eeskirjade järgimise kultuur ettevõtte igal tasandil.

2. Eeskirjade mittejärgimisega kaasnevad kulud ettevõtja jaoks

2.1. Ettevõtjate suhtes kohaldatavad trahvid

Trahv, mille Euroopa Komisjon määrab ELi konkurentsieskirju rikkunud ettevõtjale, võib olla väga suur, moodustades isegi 10% ettevõtja ülemaailmsest aastakäibest. Tuleb märkida, et trahvi võib määrata isegi juhul, kui rikkumise ebaseaduslikku eesmärki tegelikult ei saavutatudki.

Näiteks kartelliliikmetele, kelle puhul tuvastati, et nad on hindades kokku leppinud, määratakse

kõrged trahvid olenemata sellest, kas hinnatasemed tõusid, nagu kavatsatud.

Mõni aasta tagasi pani komisjon kirja oma trahvide määramise poliitika,⁴ et ettevõtjad oleksid täiel määral teadlikud finantsriskidest, mille nad võtavad, kui nad ei järgi ELi konkurentsieskirju.

Seega kaasneb konkurentsivastase käitumisega ettevõtjate jaoks märkimisväärne risk. Sellest annavad tunnistust eelkõige mitu viimastel aastatel tehtud kartellidevastast otsust, mille alusel määratakse trahvid on märkimisväärsed.

Kartellid

Olenemata komisjoni ja riiklike konkurentsiasutuste sihikindlast kartellidevastasest võitlusest võib kartelle leida ikka veel paljudes sektorites alates lihtsast tööstusest kuni teenuste turgudeni ning sellistesse rikkumistesse on kaasatud igas suuruses ettevõtjaid alates suurtest rahvusvahelistest kontsernidest kuni väikeste ettevõtjateni.

Uuritud juhtumitest enamiku puhul oli ebaseaduslikku käitumist soodustatud kõrgemal vastutustasandil ja sageli olid need rikkumised otseselt sel tasandil korda saadetud. See näitab, et teatavates ringkondades peetakse turumajanduse kõige olulisemate eeskirjade rikkumist ikka veel mõistlikuks tulu maksimeerimise ja äritegevuse viisiks.

Viimastel aastatel ja eelkõige alates 2001. aastast on komisjon sagedamini teinud otsuseid kartellide keelustamise ja neile trahvide määramise kohta, olles kokku määranud trahve mitme miljardi euro ulatuses. Enamik neist otsustest jäid jõusse ka pärast apellatsioonimenetlust.

Kartell rahvusvaheliste kolimisteenuste valdkonnas

Komisjon määras 2008. aastal rahvusvahelisi kolimisteenuseid osutavatele ettevõtjatele kokku üle 31 miljoni euro trahve selle eest, et nad olid osalenud Belgias kartellis.

Aastatel 1984–2003 olid need ettevõtjad kindlaks määranud hinnad, jaganud turgu ning manipuleerinud hankelepingute sõlmimiseks korraldatud menetlustega, eelkõige klientidele fiktiivsete pakkumiste väljastamise ja tagasilükatud pakkumiste hüvitamise süsteemi kaudu. Komisjon alustas uurimist omaalgatuslikult üllatuskontrollidega, mis osutusid eriti edukateks ja mille käigus saadi rohkelt tõendeid kartellitegevuse kohta.

Komisjon vähendas ühe ettevõtja trahvi leebema kohtlemise teatise alusel 50%, sest ta andis komisjonile olulist lisaväärtust pakkuvaid tõendeid.

Kartell tööstusliku õmblusniidi valdkonnas

Komisjon määras 2005. aastal Saksamaa, Belgia, Madalmaade, Prantsusmaa, Šveitsi ja Ühendkuningriigi niiditootjatele üle 43 miljoni euro ulatuses trahve erinevates kartellides osalemise eest.

Tööstuslikku õmblusniiti kasutatakse mitmes tööstusharus erinevate toodete, näiteks rõivaste, kodusisustuse, mootorsõidukite istmete ja turvavööde, nahktoodete, madratsite, jalatsite ja köite valmistamiseks või kaunistamiseks.

Aastatel 1990–2001 osalesid need ettevõtjad korrapärastel kohtumistel ning nende vahel toimusid kahepoolsed kontaktid eesmärgiga leppida kokku hinnatõusus ja/või sihthindades, vahetada tundlikku teavet hinnakirjade või erinevatelt klientidelt küsitavate hindade kohta, vältida turgu valitseva tarnija hindade allalöömist ning jagada kliente.

Riiklikud konkurentsiasutused on võtnud sihikule sarnast liiki kartellikäitumise ka kohvi röstimise, vanni- ja isikliku hügieeni toodete, kontaktläätsede ja jahusektoris.

Turgu valitsevate ettevõtjate konkurentsivastane käitumine valmistab ka komisjonile aina suuremat muret. Selle tulemusel on viimase paari aasta jooksul vastu võetud mitu otsust, millega on määratud trahve seoses IKT-sektoriga ning hiljuti liberaliseeritud või osaliselt liberaliseeritud turgudega, näiteks energia-, telekommunikatsiooni- ja postisektorite turud. Kuid turgu valitsevate ettevõtjate konkurentsivastast käitumist võib täheldada ka muudes sektorites.

2.2. Üksikisikutele määratavad karistused

Lisaks ettevõtjatele trahvide määramisele on mitmes liikmesriigis ette nähtud karistused ka üksikisikutele (nt trahvid, juhtival kohal töötamise keelamine). Mõnes riigis on õigusnormidega isegi lubatud määrata vabadusekaotus üldise konkurentsioiguse rikkumise ja/või teatavate eelnevalt määratletud rikkumistega (nt pakkumismahhinatsioonid) seotud isikutele. Sellised karistused võidakse määrata eraldi või lisaks rahalistele karistustele. Ebaseaduslikult toimivaid ettevõtete juhte ähvardab seetõttu mõnes liikmesriigis vanglakaristus.

2.3. Ebaseaduslikud kokkulepped on tühised ja nendega võib kaasneda kahjunõue

ELi konkurentsieeskirjadega kokkusobimatud piiravad kokkulepped on automaatselt tühised ning

seetõttu ei saa asjaomased isikud neid kohtus täitmisele pöörata.

See tähendab, et isikut ei saa kohustada täitma ebaseaduslikku kokkulepet. Ettevõtjale võivad kaasneda märkimisväärsed negatiivsed tagajärjed.

Kui ELi konkurentsieeskirjade rikkumine põhjustab või on põhjustanud kahju kolmandale isikule, võib kannatanu esitada siseriiklikusse kohtusse kahjunõude õigusrikkuja vastu. Näiteks õhuvõtte kartellijuhtumi⁵ puhul esitati kahjunõuded isegi enne, kui komisjon oli määranud trahvi 11-le lastilennuettevõtjale hindade kindlaksmääramise eest.

2.4. Halb meediakajastus ja muud õigusrikkujatele kaasnevad tagajärjed

Komisjon väljastab pressiteate alati, kui ta on tuvastanud ebaseadusliku käitumise ja määranud asjaomastele ettevõtjatele trahvi.

Kaasneval üldisel ja valdkonnaspetsiifilisel meediakajastusel võib olla kahjulik mõju nende ettevõtjate mainele. Peale selle võivad nende suhtes vaenulikult käituda kliendid ja tarbijad, kes tunnevad end petetuna.

Konkurentsiasutuste läbiviidavad uurimised võivad olla ettevõtjate jaoks ajamahukad ja kulukad. Juhid võidakse tõmmata pikaajalisesse õigusvaidlustesse, juhtides seetõttu nende tähelepanu eemale põhiäritegevuselt.

3. ELi konkurentsieeskirjade järgimine

Kas Te olete kindel, et risk on maandatud?

Ettevõtjate turukäitumist käsitlevad kaks Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) sätet. **Artikliga 101** keelatakse ettevõtjatevahelised konkurentsipiiravad kokkulepped, välja arvatud juhul, kui nendega kaasnevad klientidele ja tarbijatele märkimisväärsed eelised, samas kui **artikliga 102** keelustatakse turgu valitseva seisundi kuritarvitamine.

Neid põhieegleid ja -keelde on olenevalt olukorrast täiendavalt selgitatud kas nõukogu või Euroopa Komisjoni vastu võetud õigusaktides. Pange tähele, et ka riiklikul tasandil on keelatud käitumine, mis mõjutab konkurentsivaid selle liikmesriigi piires.

3.1. ELi konkurentsieeskirjad on vahetult kohaldatavad Teie ettevõtte suhtes

ELi eeskirjad käsitlevad ettevõtjate konkurentsikäitumist ning neid kohaldatakse vahetult kõikides ELi liikmesriikides. Siseriiklikku õigusesse neid eeskirju üle võtma ei pea. Seetõttu on veelgi olulisem, et ettevõtjad oleksid neist teadlikud, sest neid eeskirju jõustavad vahetult nii Euroopa Komisjon kui ka riiklikud konkurentsiasutused ja kohtud.

On kasulik märkida, et ELi konkurentsieeskirju kohaldatakse ettevõtjate suhtes ning ettevõtja mõiste hõlmab majandustegevusega tegelevat üksust. Ka ettevõtjate ühendus-

tel, näiteks kaubandussotsiatsioonidel ja muudel valdkonna rühmitustel on õigusparte eesmärkide saavutamiseks ja kasulike ärifoorumitena tegutsedes kohustus järgida ELi konkurentsieeskirju.

Nagu eespool öeldud, võivad ettevõtjad tunda kiusatust käituda turul kahel põhilisel viisil, kuid mis on ELi konkurentsioigusega keelatud.

Ebaseaduslikud kontaktid ja kokkulepped ettevõtjate vahel

Keelatud on ettevõtjatevahelised konkurentsivastased kontaktid, mis olenemata nende vormist võivad moonutada konkurentsijõudude tavapärast toimimist. Sellised kontaktid võivad aset leida mitmel kujul ning nende puhul ei ole vajalik, et kaasatud ettevõtjad oleksid selleks ametliku lepingu sõlminud. Ebaseaduslikeks võib pidada isegi mitteametlikke ettevõtete esindajate vahelisi kokkuleppeid.

Kõige rabavamad näited ettevõtjatevaheliste konkurentsivastaste kontaktide kohta hõlmavad hindade kindlaksmääramist, turgude või klientide jagamist, tootmise ja toodangu piiramist kas pakkumismahhinatsioonide kaudu või muul viisil. Sellist käitumist hoitakse sageli salajas ning üldjuhul viidatakse sellele kui kartellile. Juriidilises kõnepruugis liigitatakse kartellid raskekujulisteks konkurentsipiiranguteks, sest oma laadi tõttu piiravad nad tõenäoliselt konkurentsivõimet. Komisjon uurib neid raskekujulisi rikkumisi jõuliselt ning selle tulemusel võidakse ettevõtjatele määrata suured trahvid.

Raskekujuline rikkumine võib olla ka sellise individualiseeritud teabe eraviisiline vahetus konkureerivate ettevõtjate vahel, mis käsitleb ettevõtjate kavandatud tulevikuhindasid või -koguseid. Üldiselt võib konkurentsiprobleeme põhjustada igasugune konfidentsiaalse strateegilise teabe vahetamine konkurentide vahel.

See hõlmab mis tahes liiki teavet, mis vähendab strateegilist ebakindlust turul, näiteks seoses tootmiskulude, kliendinimekirjade, käibe, müügi, võimsuse, kvaliteedi, turunduskavaga jms.

Peale selle võib problemaatiliseks pidada isegi ka ühepoolset strateegilise teabe avaldamist ühe ettevõtja poolt oma konkurendile/konkurentidele kirja, e-kirja, telefonikõne või kohtumiste teel.

Samuti on ebaseaduslikud erinevatel tarneahela tasanditel asuvate ettevõtjate vahelised kokkulepped, milleks on tavaliselt turustuskokkulepped tarnijate ja edasimüüjate vahel ning mille eesmärk on määrata kindlaks hinnad või jaotada siseturg kunstlikult.

Näiteks ei tohi tarnija kehtestada oma turustajatele kohustust, et nad peavad keelduma müümast kaupu väljaspool konkreetset territooriumi paiknevatele klientidele. Peale selle ei tohi ta oma turustajatele ette näha konkreetse toote edasimüügihinda.

Lühidalt öeldes peaksid ettevõtete juhid ja töötajad konkurentidega suhtlemisel järgima alati järgmisi põhilisi keelde:

ÄRGE määrake kindlaks ostu- või müügihinda või muid tehingutingimusi;

ÄRGE piirake tootmist, turge, tehnilist arengut või investeringuid;

ÄRGE jagage turge või tarneallikaid;

ÄRGE vahetage individuaalset teavet kavandatud tulevikuhindade või -koguste kohta või muud strateegilist teavet.

Oluline on meeles pidada, et konkurentide ja tarneahela erinevatel tasanditel asuvate ettevõtjate vahelistel kokkulepetel võib olla konkurentsivastane mõju ka siis, kui need kokkulepped ei sisalda ühtegi eespool nimetatud raskekujulist piirangut.

Näiteks võib kokkuleppel olla negatiivne mõju ühele konkurentsinäitajale, nimelt hinnale, toodangule, innovatsioonile või kaupade ja teenuste kvaliteedile või valikule.

Ettevõtjad peavad hindama ka sellist piiravat mõju. Üksikasjalik raamistik selliste kokkulepete konkurentsimõju analüüsimiseks on esitatud komisjoni konkreetsetes suunistes.

Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

Kui ettevõtjatele kuulub konkreetsest turust suur osa, on neil suure tõenäosusega sellel turul valitsev seisund. Sellistel ettevõtjatel lasub eriline vastutus selle eest, et nad ei käituks konkurentsivastaselt. Nad ei tohi käituda viisil, mis takistab konkurentidel tõhusalt konkureerida või tõrjub konkurendid turult.

Valitseva seisundi kuritarvitamise näideteks on tarbijate seisundit ärakasutavate põhjendamatult kõrgete hindade küsimine; selliste ebareaalset madalate hindade küsimine, mida võidakse kasutada konkurentide turult tõrjumiseks; põhjendamatu diskrimineerimine klientide vahel ning kaubanduspartneritele põhjendamatu tehingutingimuste pealesurumine.

Kuidas on lood väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega?

Olenemata ettevõtjate suurusest kohaldatakse konkurentsieskirju kõigi ettevõtjate suhtes. Ettevõtja väiksus ei ole vabandus ELi või riiklike konkurentsieskirjade järgimata jätmiseks.

3.2. Riigi ametiasutuste tegevus

ELi konkurentsieskirjade järgimise tagamine on nii Euroopa kui ka riiklike konkurentsiasutuste ülesanne.

Täitetegevus ebaseadusliku tegevuse puhul

Euroopa Komisjon tagab kõnealuste eeskirjade tõhusa kohaldamise kogu ELis. Komisjon uurib rikkumiskahtlusi ning adresseerib ettevõtjatele siduvad otsused tuvastatud rikkumiste lõpetamiseks. Samuti on komisjonil õigus määrata trahve neile ettevõtjatele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad rikuvad ELi konkurentsioigust.

Riiklikel konkurentsiasutustel on ühtemoodi õigus jõustada nii riiklike kui ka ELi konkurentsieskirju ning nende täitetegevus täiendab komisjoni vastavat tegevust.

Oluline roll on ka siseriiklikel kohtutel. Nad võivad tunnistada kokkuleppe tühiseks, kui sellega rikutakse ELi konkurentsieskirju. Samuti võivad nad arutada kahjunõudeid, mis tulenevad sellest, et ettevõtja on rikkunud ELi konkurentsieskirju, ning määrata kahjunõude esitajale hüvitise.

Eeskirjade täiendav selgitamine

Komisjon soovib teha omalt poolt kõik, et ettevõtjatel oleks lihtsam tutvuda nende eeskirjadega, mida nad peavad järgima ja teadma.

Teatavat liiki kokkulepped on üldise keelu alt vabastatud, kui nende piirav laad on õigustatud

klidentide ja majandusele kui tervikule kaasneva kasuga. Eespool nimetatud raskekujuliste piirangute puhul on selline kasu väga ebatõenäoline.

Ettevõtjad peavad ise hindama, kas nende käitumine vastab konkurentsieskirjadele, ning seda tehes võiksid nad kaaluda õiguslasale nõu küsimist.

Üldiseid juhiseid selle kohta, kas kokkuleppe suhtes võidakse erandeid kohaldada või mitte, on komisjon esitanud eelkõige nn grupierandi määrustes. Enamasti kohaldatakse nende määruste alusel erandeid teatavasse kategooriasse kuuluvate kokkulepete suhtes (nt teadus- ja arendustegevuse alased kokkulepped, spetsialiseerumis- või turustamiskokkulepped) kuni turujõu teatava tasemeni, mis on kindlaks määratud turuosast lähtuvalt, tingimusel et puuduvad raskekujulised piirangud ja on täidetud teatavad tingimused.

Väljaspool grupierandi kohaldamisala sätestatakse komisjoni poliitika ja otsuste tegemise kord erinevate konkurentsiküsimuste puhul ka näiteks horisontaalseid kokkuleppeid käsitlevates suunistes⁶ või vertikaalseid piiranguid käsitlevates suunistes⁷.

Konkurentsivastase käitumisega seoses on komisjon avaldanud suunised täitetegevuse prioriteetide kohta ELi toimimise lepingu artikli 102 kohaldamisel⁸.

Peale selle on avalikult kättesaadavad komisjoni ametlikud otsused⁹ ja Euroopa Kohtu otsused ning komisjon annab ametliku menetluse algatamisest ja lõpetamisest teada oma veebisaidil ja/või pressiteadete kaudu¹⁰.

Lisaks avaldab komisjon ka konkurentsipoliitika aastaaruandeid ja mitu teavitavat brošüüri¹¹.

4. Kuidas saab Teie ettevõtte tagada eeskirjade järgimise?

4.1. Selge strateegia

ELi konkurentsieskirjade tõhusa järgimise tagamiseks peaksid ettevõtjad olema ettenägelikud, töötama välja konkreetset nende olukorrast lähtuva lähenemisi viisi ning panema selle kirja, mitte aga reageerima probleemidele alles siis, kui need tekivad.

Sellise strateegia lõppeesmärk on suurendada teadlikkust võimalikest vastuoludest ELi konkurentsioigusega ning levitada teadmisi selle kohta, kuidas neid vastuolusid vältida ettevõtte kõikidel tasanditel alates töötajatest kuni kesk- tasandi juhtide ja tippjuhtkonnani.

Üldise riski ja sellega kokkupuutumise võimaluse kindlakstegemine

Ettevõtja edukas eeskirjade järgimise strateegia peaks põhinema nende valdkondade laiaulatuslikul analüüsil, mille puhul on ELi konkurentsieskirjade rikkumise oht kõige tõenäolisem.

Need valdkonnad sõltuvad järgmistest teguritest:

- tegevusvaldkond – näiteks varasemad rikkumised valdkonnas näitavad vajadust erilise tähelepanu järele;
- ettevõtja suhtlemine konkurentidega (sagedus/tase) – näiteks valdkonna esindajate kohtumiste või kaubandussotsiatsioonide raames, aga ka igapäevase äritegevuse käigus;

- turu tunnused – ettevõtja ja tema konkurentide positsioon, sisenemistõkked jne. Kui ettevõtjal on turgu valitsev seisund, on võetavad ennetavad meetmed erinevad neist meetmetest, mis võetakse olukorras, kui riskitegur on rohkem kartellide moodustumisega seotud.

Kuid oht selle riskiga kokku puutuda võib iga töötaja ametikohast lähtuvalt olla väga erinev. Töötajatele, kes konkreetse vastutusvaldkonna tõttu on riskile eriti avatud (näiteks töötajad, kes suhtlevad oma töö käigus või kaubandussotsiatsioonide kaudu sageli konkurentidega), tuleb teada anda sellest, mis on kaalul, ning nad peavad olema teadlikud peamistest põhimõtetest, mida tuleb silmas pidada.

Strateegia täpsustamine

Eeskirjade tõelise järgimise huvides on samuti oluline levitada eeskirjade järgimise strateegiat kogu organisatsioonis. Ettevõttesisesel selgusel huvides tuleks strateegia kehtestada kirjalikult ning sõnastada selgelt ettevõtja kõikides töökeeltes, et kõik saaksid sellest aru. Näiteks võib selle strateegia avaldada käsiraamatu kujul.

Sellistes sisemistes suunistes võiks ideaalis kirjeldada üldiselt ELi konkurentsioigust ja selle eesmärki, selgitada, kuidas seda õigust jõustatakse, ning tõsta esile eeskirjade mittejärgimisest kaasneva võivad kulud. Sel viisil mõistavad töötajad paremini strateegia järgimise mõtet ja selle strateegia tähtsust.

Lisaks tuleks esitada juhiseid seoses konkreetsete riskivaldkondadega. Näiteks ettevõtja, kes tegeleb peamiselt homogeensete toodetega või kellel on juhtkonna või töötajate tasandil korrapärased kontaktid konkurentidega, võiks rõhutada kartellide keeldu.

Kasulikuks vahendiks võib osutada praktiline kogum keeldudest ja ohumärkidest.

- Keeldude loetelus võiks kirjeldada selgelt ebaseaduslikku tegevust, näiteks hindade kindlaksmääramise kokkulepped, tulevaste hinnaplaanide vahetamine, tootmiskvootide jagamine ja turuosade kindlaksmääramine.
- Ohumärgid on märgid, mille abil on võimalik kindlaks määrata olukorrad, mille puhul võib kahtlustada konkurentsieeskirjade rikkumist. Need peaksid julgustama juhte ja töötajaid olema eriti hoolikad, et püüda vältida mis tahes rikkumist nende ettevõtte poolt.

Eeskirjade järgimise strateegia nähtav ja pidev täitmine kõrgema juhtkonna poolt

Lisaks õige strateegia valimisele ja selle kogu töötajaskonnale kättesaadavaks tegemisele on äärmiselt oluline, et kõrgem juhtkond seda toetaks. Selgelt tuleb toetada sõnumit, et õigusnormide järgimine on ettevõtte aluspoliitika. See on oluline element, et luua ettevõttes õigusnormide austamise tava.

Soovitav on määrata kõrgema juhtkonna hulgas üks isik, kes võtaks enda kanda kogu vastutuse eeskirjade järgimise eest, et tagada selle eesmärgi pidev täitmine ja nähtavus.

Väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel on see eelis, et juhtkonna sõnumit on töötajatele kergem edastada, sest töötajate arv on väike.

Kuigi komisjon ei soovi teha ettekirjutusi, peaks ettevõtja eraldama piisavalt vahendeid, võttes arvesse ettevõtte suurust ja võimalikke riske, et tagada ettevõttele usaldusväärne kava.

4.2. Töötajate ametlikud kinnitused ning eeskirjade järgimise arvessevõtmine töötajate hindamisel

Erimeetmed, mida ettevõtjad on võtnud selle tagamiseks, et töötajad peaksid kinni eeskirjade järgimise strateegiast, võivad hõlmata järgmist:

- paluda töötajatel esitada kirjalik kinnitus, et nad on saanud kätte asjakohase teabe ELi konkurentsioiguse järgimise kohta. Seda võiks teha näiteks siis, kui käsiraamat antakse neile üle või pärast temaatilist koolitust. Sellisel kujul aitab sõnaselge kinnitus muuta töötajaid teadlikumaks sellest, et eeskirjade järgimine puudutab neist igaüht;
- töötajate jaoks positiivsete stiimulite loomine, et nad suhtuksid sellesse eesmärgi ülimalt tõsiselt. Eeskirjade järgimisega seotud kohustused võiksid näiteks olla ametijuhendi üks osa. Teatavatel juhtudel võiks see olla ka osa töötajate hindamiskriteeriumidest;
- karistused sise-eeskirjade rikkumise eest. Sellised karistused peavad olema siiski kooskõlas riigi tööhõivealaste õigusaktidega ning neid peavad esmalt kontrollima õigusnõustajad.

Nõuetekohased sisemised aruandlusmehhanismid

Eeskirjade eduka järgimise strateegia veel üks oluline tunnusjoon on selge aruandlusmeh-

hanism. Töötajad ei pea mitte ainult olema teadlikud võimalikest vastuoludest ELi konkurentsioigusega, vaid peavad ka teadma, kellega ja kuidas ühendust võtta, kui konkreetne vastuolu tekib.

Näiteks võib ettevõtte kaaluda sellise ametniku määramist, kes vastutab eeskirjade järgimise eest ja annab aru otse ettevõtte juhtkonnale. Teabeedastuskanalid peaksid igal juhul võimaldama juhtkonnal kiiresti reageerida. Olulisel kohal on tavaliselt aeg, olenemata sellest, kas konkurentsiasutused on juba konkreetsest probleemist teadlikud või mitte.

Kui töötaja või juht avastab rikkumise või kahtlustab selle olemasolu, peaks ta eeskirjade järgimise strateegiast leidma konkreetseid juhendid, kuidas edasi tegutseda.

Keskkond, mis julgustab töötajaid sõna võtma, kui nad seisavad silmitsi küsitavate olukordadega, võib eeskirjade järgimise strateegia tulemuslikkuse tagamiseks olla otsustava tähtsusega.

4.3. Pidev ajakohastamine, kontaktpunktid nõusaamiseks ja koolitus

Ilmselgelt ei piisa ainult strateegia kirjapanekust. Kui käsiraamat tehakse töötajatele kättesaadavaks, tuleks see korrapäraselt üle vaadata. Samuti tuleks luua selgelt määratletud kontaktpunkt, kust töötajad saaksid teavet, kui neil on kahtlusi, kas teatavat liiki käitumine või kokkulepped on kokkusobivad ELi konkurentsioigusega.

Ka ELi kohaldatava konkurentsioiguse alasel koolitusel on tähtis roll. Paljud ettevõtjad juba pakuvad oma töötajatele, eelkõige uutele tööta-

jatele laiaulatuslikku koolitusprogrammi. Sellisel juhul on soovitatav välja töötada konkurentsikäitumist käsitlev moodul. Kui ettevõtja analüüside käigus on selgunud konkreetse riskivaldkonnad, tuleks pakkuda koolitust neile töötajatele, kes puutuvad kõige tõenäolisemalt kokku olukordadega, mille tulemusel võib ettevõtja olla kaasatud rikkumisse; näiteks müügiga tegelevad isikud ja müüjijuhid konkurentidevaheliste hinnakokkulepetega seoses ning kõik, kes osalevad kaubandusassotsiatsioonide töös või valdkonna esindajatele korraldatavatel üritustel.

Konkreetsed üksikasjad on eri ettevõtjate puhul erinevad, sõltudes olemasolevatest vahenditest ja ekspertteadmistest. Igal juhul on eeskirjade järgimise strateegia tõhusam, kui see sisaldab selget mehhanismi selle tagamiseks, et töötajad saavad kirjapandud strateegia ajakohastatud variandiga igal ajal tutvuda ning et kõiki töötajaid ja juhte teavitatakse uutest arengusuundumustest.

4.4. Järelevalve/auditeerimine

Järelevalve ja auditeerimine võivad osutada tõhusateks vahenditeks ettevõttes konkurentsivastase käitumise ennetamiseks ja tuvastamiseks. Järelevalve – näiteks ettevõtte enda käitumise kontrollimine konkurentsiprotsessis hangete turul – tähendaks ennetavamalt lähenemisviisi.

Auditeerimise käigus avastatakse konkurentsivastane käitumine pigem pärast selle toimumist.

Neid mehhanisme võib ka omavahel kombineerida. Sobiv menetlus sõltub ettevõtja konkreetsetest vajadustest, kuid teatav kontroll on

kindlasti oluline, et tagada eeskirjade järgimise strateegia ettevõttesisene usaldusväärsus.

4.5. Kas eeskirjade täielikku järgimist ei suudetud strateegiaga tagada? Strateegia võib siiski aidata vähendada riski!

Tõhus eeskirjade järgimise strateegia peaks lihtsalt ennetama eeskirjade mis tahes rikkumist. Kuid see strateegia võib selle ülesande täitmisel osutada siiski ebapiisavaks ning eksimusi võib ikkagi esineda.

Rikkumise lõpetamine võimalikult varajases etapis

Sellisel juhul võimaldab eeskirjade järgimise strateegia lõpetada rikkumise juba algstaadiumis, tingimusel et see strateegia sisaldab nõuetekohaseid aruandlusmehhanisme.

Strateegia võimaldab ettevõtjal võtta viivitamata asjakohaseid meetmeid mis tahes rikkumise kiireks lõpetamiseks. See aitab piirata konkurentsile tekitatavat kahju ja minimeerida ettevõtjale avalduvat riski.

Koostöö leebema kohtlemise programmi raames ja kokkulepete sõlmimise menetlus: kartelli tegevusest tuleneva kahju piiramine

Tõhusa eeskirjade järgimise strateegiaga ette nähtud tuvastamismehhanismid võivad samuti aidata parimal viisil ära kasutada komisjoni leebema kohtlemise programmi. Kuna selle programmi eesmärk on tuvastada konkurentidevahelised salajased kokkulepped – ühed kõige rängemad konkurentsioiguse rikkumised –, siis pakub see programm komisjoniga (või riiklike konkurentsiasutustega) koostööd teha soovivatele ettevõtjatele

ainulaadset võimalust saada kaitset trahvide eest või trahve vähendada.

Täielikku kaitset võib pakkuda ettevõtjale, kes annab esimesena komisjonile teada salajasest kartelist või pakub piisavalt kinnitavaid tõendeid. Ettevõtjad, kes olenemata nende koostöösoovist esitavad leebema kohtlemise taotluse pärast seda, kui teisele konkurendile on antud kaitse, võivad vaid loota, et neile määratavat trahvi vähendatakse kuni 50%.

Kuid pidage meeles, et konkurentsiasutused otsivad pidevalt turge, kus ilmneb konkurentsimoanutuste märke. Kui sellised märgid ilmnevad, võivad nad uurimise ise algatada.

Täpseid tingimusi, mille alusel pakutakse kartelli juhtumite puhul kaitset või trahvide vähendamist, on selgitatud komisjoni vastavas teatises¹².

Kui Te arvate, et teie ettevõtte on kaasatud või on olnud kaasatud kartelli, võite kaaluda komisjoni leebema kohtlemise programmi kohase taotluse täitmist ja selles küsimuses õigusala se kuni küsimist.

Esimest korda tuleks komisjoniga ühendust võtta järgmisel selleks ette nähtud faksinumbril:

+32 22994585

või järgmistel selleks ette nähtud telefoninumbritel:

+32 22984190

+32 22984191

Lisateavet komisjoni leebema kohtlemise programmi kohta leiate järgmiselt veebisaidilt:

<http://ec.europa.eu/competition/cartels/leniency/leniency.html>¹³

Kui ettevõtjad on valmis tunnistama oma osalemist kartellis, võib komisjon kutsuda neid kaasa aitama menetluse kiiremale lõpetamisele. Ettevõtjate koostöö eest selles kokkuleppemenetluses vähendatakse nende trahve veel 10% lisaks leebema kohtlemise raames tehtavatele trahvide vähendamistele.

4.6. Komisjon tervitab eeskirjade järgimiseks ettevõtjate tehtavaid jõupingutusi

Komisjon tervitab ja toetab kõiki jõupingutusi, mida ettevõtjad teevad eeskirjade järgimiseks, sest nad aitavad kaasa tõelisel konkurentsil põhinevate tavade juurutamisele Euroopa majanduse kõikides sektorites.

Ettevõtjad on õiguselukutse esindajate toel juba kaalunud selliste kavade rakendamist, millega tagada ELi konkurentsioiguse järgimine, ning neid kavasid ka tõepoolest rakendanud. Nende kavadele viidatakse tavaliselt kui ettevõtjate eeskirjade järgimise kavadele või lihtsalt eeskirjade järgimise kavadele.

Praktikas töötatakse need sageli välja vastukaaluks eelnevatele rikkumistele või alles pärast trahvi määramist. Selliseid kavasid peetakse üha enam äriühingu hea juhtimise oluliseks osaks.

Komisjon soovib kasutada ennetavat lähenemisviisi, mille abil on võimalik juba algusest peale vältida ELi konkurentsieeskirjade rikkumist. Kunagi ei ole liiast rõhutada, et oma nime väärt eeskirjade järgimise programmiga peab olema võimalik tagada, et ettevõtjad ei riku konkurentsioigust.

Nagu juba rõhutatud, ei ole siis, kui konkurentsiasutused astuvad juba mängu ja algatavad uurimise, asi mitte nii väga tehtud jõupingutustes, vaid saavutatud tulemustes. Eeskirjade järgimise kava kvaliteet sõltub selle tõhususest.

Seega võib komisjoni suhtumise eeskirjade järgimise kavadesse kokku võtta järgnevalt.

■ **Eeskirjade järgimise kavad tuleb koostada asjaomase ettevõtja vajadustest lähtuvalt.** Olukordi, mida eeskirjade järgimise kavaga tuleks hõlmata, on palju. Ettevõtjad, kes peavad kasulikuks eeskirjade järgimise kava vastuvõtmist, võivad üksteisest erineda nii liigi, suuruse kui ka vahendite poolest.

Sellest tulenevalt ei ole **kõigile sobivat ühesugust mudelit**: ühest kõikehõlmavast mudelist ei piisaks. Iga ettevõtja peab lähtuma oma vajadustest, et tagada eeskirjade järgimine ning töötada välja oma isiklik strateegia. Vajaduse korral võib paluda täiendavat õigusalalet nõu.

■ **Komisjon võib pakkuda juurdepääsu kasulikule teabele, kuid ei kiida heaks ühtegi konkreetset eeskirjade järgimise kava.** Kuigi komisjon püüab pidevalt parendada juurdepääsu asjaomastele õigusnormidele ja ELi konkurentsieeskirju käsitlevale teabele, leiab ta, et konkreetsete eeskirjade järgimise kavade alase nõu pakkumine või nende kavade heakskiitmine ei ole konkurentsiasutuste ülesanne.

Tõepoolest, just ettevõtjad teavad kõige paremini, mis on nende eeskirjade järgimise strateegia puhul vajalik. Käesolevas brošüüris antakse ettevõtjatele mõtteainet nende

enda eeskirjade järgimise strateegiaga seoses. See hõlmab näiteks eeskirjade tagamiseks vajalike positiivsete ja negatiivsete stiimulite loomist.

- Kuigi kõik eeskirjade järgimiseks tehtavad jõupingutused on teretulnud, **siis eeskirjade järgimise kava pelgast olemasolust ei piisa selleks, et ära hoida konkurentsieeskirjade rikkumist**¹⁴ – ettevõtjad ja nende töötajad peavad tõepoolest neid eeskirju järgima. Kui leitakse, et eeskirjade järgimise strateegia kehtestanud ettevõtja on sellest olenemata rikkunud ELi konkurentsieeskirju, tekib sageli küsimus, kas sellel on mingi positiivne mõju trahvi tasemele. Vastus on eitav.

Ettevõtjad ei peaks nägema eeskirjade järgimise kavades mingit abstraktset ja formaalset vahendit selle väite toetamiseks, et mis tahes määratavat trahvi tuleks vähendada, kui ettevõtja tabatakse teolt. Eeskirjade järgimise kava eesmärk peaks olema eelkõige ikkagi rikkumiste vältimine.

Trahvimäära kindlaksmääramisel võetakse nõuetekohaselt arvesse ettevõtja konkreetset olukorda. Kuid **eeskirjade järgimise kava pelka olemasolu ei käsitata kergendava asjaoluna**¹⁵. Samuti ei peeta eeskirjade järgimise kava kehtestamist sobivaks argumendiks, et õigustada trahvi vähendamist rikkumismenetluse algatamise korral. Sellest olenemata soovivad konkurentsiasutused ennetava meetmena ebaseaduslikku käitumist ja selle võimalikku kordumist üldse vältida.

On ilmselge, et **eeskirjade järgimise kava olemasolu ei peeta raskendavaks asjaoluks**, kui täitevasutused leiavad rikkumise: kui kavaga ei ole õnnestunud tulemusi saavutada, määratakse karistuseks trahv. Teisisõnu: eeskirjade järgimise usaldusväärne kava võib ettevõtjale vaid kasu tuua.

5. Kust leida täiendavat asjakohast teavet?

Euroopa Komisjoni portaalis „Euroopa” asuv konkurentsi käsitlev veebisait:

<http://ec.europa.eu/competition>

Selle veebisaidi kaudu pakutakse lihtsat juurdepääsu asjaomastele õigusaktidele, komisjoni otsustele, pressiteadetele, aastaaruannetele, sektorispetsiifilisele ja muule taustteabele. Samuti leiata sealt lingid teistele olulistele teabeallikatele, näiteks Euroopa Liidu Kohtu ja Üldkohtu veebisaitidele.

Konkurentsiküsimusi käsitlevad Euroopa Komisjoni trükised:

<http://ec.europa.eu/competition/publications/>

Euroopa konkurentsiasutuste ja Euroopa konkurentsivõrgustiku liikmete kontaktandmed on kättesaadavad järgmisel veebisaidil:

http://ec.europa.eu/competition/ecn/competition_authorities.html

Nõuete järgimist käsitlev veebisait:

<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/compliance/>

Lõpumärkused

- 1 Probleemidest võib komisjonile teada anda järgmisel e-posti aadressil: comp-market-information@ec.europa.eu. Palun märkige oma nimi ja aadress, nimetage asjaomased ettevõtjad ja tooted ning kirjeldage täheldatud käitumist. See aitab Euroopa Komisjonil tuvastada turul probleemid ja võib olla uuri- mise alguspunktiks.
- 2 Link ELi liikmeriikide konkurentsiasutuste ja Euroopa konkurentsivõrgustiku liikmete kontaktandmete juurde on esitatud käesoleva brošüüri lõpus.
- 3 Kodanikud ja/või ettevõtjad võivad soovida esitada ametliku kaebuse, kui neid on otseselt mõjutanud käitumine, mille puhul neil on alust kahtlustada konkurentsi piiramist, ning kui nad suudavad esitada konkreetset teavet. Kaebuste menetlemist käsitlevas komisjoni teatises (ELT C 101, 27.4.2004, lk 65) on üksikasjalikult selgitatud teatavaid nõudeid, mis peavad olema täidetud. Nimetatud teatise kokkuvõttega on võimalik tutvuda järgmisel veebisaidil: http://europa.eu/legislation_summaries/index_et.htm. Kui Te soovite saada rohkem teavet selle

- kohta, kuidas ametlikku kaebust esitada, võite saata e-kirja aadressile comp-market-information@ec.europa.eu.
- 4 Suunised määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta, ELT C 210, 1.9.2006, lk 2.
- 5 Vt ka komisjoni pressiteade IP/10/1487, 9.11.2010.
- 6 Komisjoni teatis „Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes“, ELT C 11, 14.1.2011, lk 1.
- 7 Suunised vertikaalsete piirangute kohta, ELT C 130, 19.5.2010, lk 1.
- 8 Komisjoni teatis, ELT C 45, 24.2.2009, lk 7.
- 9 Nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 30.
- 10 Sama kehtib ka juhtumite puhul, kus menetlust ei ole veel ametlikult algatatud, kuid konkurentsi peadirektoraat on juba avaldanud asjaolu, et ta uurib juhtumit (nt olles avalikult kinnitanud teatavaid kontrollid). Komisjoni teatis, mis käsitleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 101 ja 102 seotud menetluste läbiviimise parimaid tavasid, ELT C 308, 20.10.2011, lk 6.
- 11 Vt käesoleva brošüüri viimast osa „Kust leida täiendavat asjakohast teavet?“.
- 12 EÜT C 45, 19.2.2002.
- 13 Vt ka komisjoni pressiteade IP/06/1705 ja 7. detsembri 2006. aasta märgukiri MEMO/06/469.
- 14 Vt näiteks otsus kohtuasjas C-189/02 P: Dansk Rørindustri, punkt 373.
- 15 Vt näiteks otsus liidetud kohtuasjades T-101/05 ja T-111/05: BASF ja UCB, punkt 52, ning otsus kohtuasjas T-138/07: Schindler Holding, punkt 282.

Euroopa Komisjon

Nõuete täitmisega seotud küsimused

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2012 – 21 lk – 14,8 x 21 cm

ISBN 978-92-79-22096-8

doi:10.2763/61325

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

**Muud
väljaanded
ja abonemendid**

<http://ec.europa.eu/competition/publications>

Väljaannete talitus

978-92-79-22096-8

9 789279 220968